

Møtereferat

Sak: Referansegruppemøte Finere tidsoppløsning og Balansering

Møtedato/sted:

18.06.2019 / Nydalen

Deltakere:

Øystein Bosdal Andreassen, Frode Baasland, Geir Jevnaker, Inger Kristin Holm, Aslak Mæland, Anders Sivertsgård, Espen Fjeld
Statnett: Olga Ingrid Steinsholt, Martha Marie Øberg, Lars Olav Fosse, Gerard Doorman, Finn Pettersen, Eivind Lindeberg, Kristian Bernseter, Stine Haugland, Anders Moe

Møteleder:

Anders Moe

Fraværende:

Arvid Bekjorden

Ansvarlig/adm. enhet:

Kopi til:

Alle deltagere

Vår referanse:

Neste møte:

Tentativt 3. sept 19

Dato:

18.06.2019

Sign.:

.....

Saksliste

#	Sak	Ansvarlig
1.	<p>Europeiske metoder for balansering</p> <p>- balansekapasitet og co-optimalisert allokering av overføringskapasitet</p> <p>Aslak: Viktig at vi ikke gjør løsningene for komplekse. Geir: Løsningen bør være tilpasset fremtiden. Norske aktørene er klare for å levere i driftstimen og vil søke markedsmuligheter der de kan omsette egen fleksibilitet. Selv om det også er fordeler med sekvensielt oppkjøp av balansekapasitet/energi vil aktørene tilpasse seg.</p>	Martha Marie
2.	<p>HTR/NBM tidsplan</p> <p>Geir: Savner tydelig beskjed om riktig dato for implementering. Dette er viktigere enn ytterligere høringer. Anders S: Forsinkelser skaper usikkerhet – så viktig med ryddig kommunikasjon</p>	Olga Ingrid / Lars Olav / Eivind

#	Sak	Ansvarlig
	<p>Aslak: Nordisk kritikk av usikker info fra TSOer, men generelt ikke stort problem for bransjen om implementering blir noe forsinket</p> <p>Anders S: Hva er egentlig forskjell på aFRR og mFRR i fremtiden? – Eivind: Begge vil i fremtiden innebære en grad av automatikk, forskjellen ligger i produktdefinisjonen og kommunikasjonen mellom SN og leverandørene.</p> <p>Geir: Norske produsenter ønsker mulighet for ID-handel helt frem til drift – hva er sammenhengen. Hvorfor er SN konservative. Eivind: Bestemt europeisk at lukketid er 60 min, og med norske flaskehals trenger TSO denne tiden til balansering – ihvertfall inntil vi har en helt annen grad av automatisert balanseringsprosess enn i dag.</p> <p>Geir: Mange aktører jobber med store IT-prosjekter for å kunne automatisere. De har ikke nødvendigvis stor bemanning i dag på å betjene ID.</p> <p>Geir: Ser for oss økt ID-handel, og ønsker mer markeder helt frem mot drift. Eivind; kan se for seg et node-marked, men dette er langt frem.</p> <p>mFRR standard produkt: TSOer må bestemme om produsenter skal tillates å avvike fra standard ramping på mFRR. Prekvalifiseringsprosessen er et eksempel på noe som ikke harmoniseres i Europa.</p> <p>Anders S: Ønsker oversikt over styringsstruktur i NBM/HTR.</p> <p>Øystein: Overgangen til en-pris må gjerne komme så raskt som mulig.</p> <p>Aslak: Etter overgang til en-pris vil produksjonsplanene bli dårligere, i hvert fall på vind da det økonomiske insentivet fra balanseavregningen faller bort.</p>	
3.	<p>Nordisk referansegruppemøte</p> <p>Interessant med andre aktørers syn på markedsutviklingen.</p> <p>Forventninger fra deltagere: skjønn sammenhengene i NBM. Endringene i NBM er først og fremst store for TSOene.</p> <p>Strekk i laget i Norden. Viktig med felles nordisk informasjon.</p> <p>Savnet mer om automatisk bestilling – som er viktig for aktørene</p> <p>Geir: Usikkerhet ved tidsplan er uansett negativt for bransjen.</p>	Aslak
4.	<p>Status for RKOM og hvor står vi mht. ny ubalansepris</p> <p>Aslak: Kommer Sverige til å fjerne "størningsreserven"? Ja, men dette vil gå gradvis over tid</p> <p>Inger: Kommer RKOM uke og sesong å bli faset ut. Ikke bestemt, men ja det er et mål å gå til daglige kjøp</p>	Finn
5.	<p>Tilgjengelighet av bud på de europeiske handelsplattformene</p> <p>Gerard: Vi må antagelig gå bort fra bud per stasjonsgruppe til bud per generator/kraftverk. Er det et problem? Svar Eco/Statkraft/Agder: Det er uproblematisk.</p> <p>Anders S: Kraftsystemet tåler kortsiktige overlast, kan dette frigis til balansemarkedet? Gerard: Nei, dette er en reserve SN trenger også i fremtiden.</p>	Gerard
6.	<p>Ny rollefordeling mellom BRP og BSP</p> <p>Espen: Blir det ingen endringer for BRP? Stine: BRP får i fremtiden ikke oppgjør for aktiveringer av reserver.</p> <p>Espen: Er dette stor jobb for eSett? Kristian: Ikke veldig, men det kommer til en ny aktørtype (BSP).</p> <p>Martha: Hvem bør ha ansvar for produksjonsplaner i fremtiden? Øystein; BSPene.</p>	Martha Marie / Stine

#	Sak	Ansvarlig
	Anders S: Er innføring av en prekvalifiseringsprosess en følge av europeisk regelverk? Martha: Ja, dette er et krav i retningslinjen for systemdrift, system operation guideline, SOGL. Det er usikkert hva som vil ligge i en slik prosess, og Statnett vurderer dette.	

Aksjonspunkter

#	Aksjon	Hvem	Når
1.	Presentere styringsstruktur for Statnetts prosjekt HTR/NBM	Olga Ingrid	Neste møte
2.	Presentere samlet oversikt over alle relevante høringer	Anders	Hvert møte